

แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา
ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี
จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

The Approaches to Management of the Student Care
and Support System of Hongsonsuksa School under the Patronage
of the HRH Princess Phetcharat Rajsuda Sirisopaphannawadee,
under Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office 34

นันทิยา อินต๊ะปา¹

Nuntiya Intapa

Received: 29 October 2021; Revised: 28 November 2021; Accepted: 5 December 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพ ปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ประชากรและแหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารและครูปีการศึกษา 2562 โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 80 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ไม่มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ด้านการคัดกรองนักเรียน นักเรียนได้รับ การคัดกรอง ไม่ครบทุกคน ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อน จัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไข

¹ ครู โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ บ้านเลขที่ 114 ตำบลน้ำบ่อหลวง อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่
เบอร์โทรศัพท์ 085-7176698 E-mail krumainuntiya@gmail.com

ปัญหา ไม่มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านจริยธรรมที่ต้งามแก่นักเรียนด้านการส่งต่อ ไม่มีการประชุมครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก

3. แนวทางทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรบันทึกการติดตามอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการดำเนินการต่อผู้เกี่ยวข้องหากเป็นกรณีที่ต้องได้รับการรักษา โรงเรียนดำเนินการส่งต่อภายนอก ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนที่ตรงกัน ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ประจำทุกสัปดาห์ ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรวางโครงสร้างและกำหนดการในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกให้ชัดเจน

คำสำคัญ: การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, การคัดกรองนักเรียน, ด้านการส่งเสริมนักเรียน, การป้องกันและแก้ไข, การส่งต่อ

ABSTRACT

The purpose of research aimed to investigate the conditions, problems and approaches to management of the student care and support system of Hongsonsuxsa School under the Patronage of the HRH Princess Phetcharat Rajsuda Sirisopaphannawadee, under Mae Hong Son Secondary Educational Service Area Office 34. The population and data source were 80 school administrators and teachers, Academic Year 2019 of Hongsonsuxsa School under the Patronage of the HRH Princess Phetcharat Rajsuda Sirisopaphannawadee, and 12 experts with expertise in management of the student care and support system in Mae Hong Son province. The research instruments were questionnaires and interviews. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The findings of the research indicated that;

1. On the whole, the conditions of the management of the student care and support system seemed to be at the moderate level.
2. For the problems of the management of the student care and support system, it was found that; in terms of getting to know the students individually,

a case study was not focused on getting to know the students. For student screening, not every student was screened. For the activities to promote student development, the school lacked of conducting student surveys before organizing a club/group or activities according to the interests of students. In terms of preventing and solving the problems, the moral and ethics camp was not held to promote ethics and morality in students. For transferring students, the school lacked holding the meeting to discuss together and consider student data to transfer them out of a school.

3. In terms of the approaches to management of the student care and support system, it can be said that; for getting to know the students individually, a follow-up action should be recorded continuously, and report the overall operation to all concerned. In case of remedies, the school should transfer students out of a school. In terms of student screening, the school should encourage the teachers to gain knowledge and understandings of student screening exactly. For promoting students, the school should comprehensively write the plans/ projects or student development activities. For preventing and solving the problems, the school should weekly provide the students with student development activities to encourage them to be a virtuous person with desirable values. In terms of transferring students, the school should establish the structure and schedule for transferring students both inside and outside the school clearly.

Keywords: Getting to Know the Students Individually, Student Screening, Promoting Students, Preventing and Solving the Problems, Transferring Students.

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มีความมุ่งหมายที่กำหนดในมาตรา 6 ว่า การจัดการศึกษาที่ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 22 ที่กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

การที่โรงเรียนจะพัฒนาคุณภาพนักเรียนได้นั้น จึงต้องจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ซึ่งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกี่ยวเนื่องถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน คืองานปกครองนักเรียน งานแนะน่านักเรียนด้วย การดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้นจะทำให้นักเรียนได้รับการดูแลและได้รับการ ป้องกันจากสภาพสังคมที่ไม่สร้างสรรค์ได้ โรงเรียนจึงต้องจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้นในโรงเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้ใช้เวลาให้เกิดประโยชน์เป็นการสร้างความผูกพันในจิตสำนึกที่ดี และเพื่อให้นักเรียนได้รับ การดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงตรงตามสภาพปัญหา รวมถึงเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู กับนักเรียนเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักตนเองและเรียนรู้ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ เป็นโรงเรียนประจำจังหวัดแม่ฮ่องสอน เปิดสอนมา ตั้งแต่พุทธศักราช 2445 ปัจจุบันมีนักเรียน 1,550 คน ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีอาชีพ เกษตรกรรมรับจ้างทั่วไปและทำงานต่างจังหวัดนักเรียนส่วนใหญ่จึงถูกทิ้งให้อยู่กับปู่ย่า ตายายหรือ ญาติพี่น้อง ผู้ปกครองไม่มีเวลาที่จะอบรมสั่งสอนบุตรหลานและมีได้สนใจในเรื่องของการศึกษา เท่าที่ควรเพราะมีปัญหาในด้านของเศรษฐกิจ การแข่งขันทำมาหากินทำให้ขาดการเอาใจใส่ในนักเรียน โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ได้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตาม หลักสูตร โดยการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย (โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ, 2561: หน้า 9-10) แต่จากสถิตินักเรียนที่ถูกหักคะแนนเนื่องจากทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2560 – 2562 มีนักเรียนร้อยละ 10 ของทุกปีที่ยังต้องได้รับความเอาใจใส่และส่งเสริมจากโรงเรียน (โรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ, 2562 : หน้า 8)

จากปัญหาและเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยเห็นว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องที่มีความสำคัญของโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ เพื่อหาแนวทางในการ พัฒนาปรับปรุงแก้ไขปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมอันจะส่งผลให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการส่งเสริมให้นักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือมีพัฒนาการอย่างเต็ม ศักยภาพเป็นคนที่สมบูรณ์ทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคมและสติปัญญาตลอดจนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาสิริโสภาพัฒน์วดี จังหวัดแม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34
2. เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอน ศึกษา ในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัฒน์วดี จังหวัด แม่ฮ่องสอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

1. ขอบเขตของเนื้อหา มุ่งศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ตามกระบวนการในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้านดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านช่วยเหลือการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครู จำนวน 78 คน (ไม่รวมผู้ศึกษา) ปีการศึกษา 2562

3. ขอบเขตด้านตัวแปร ได้แก่

3.1 สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

3.2 ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

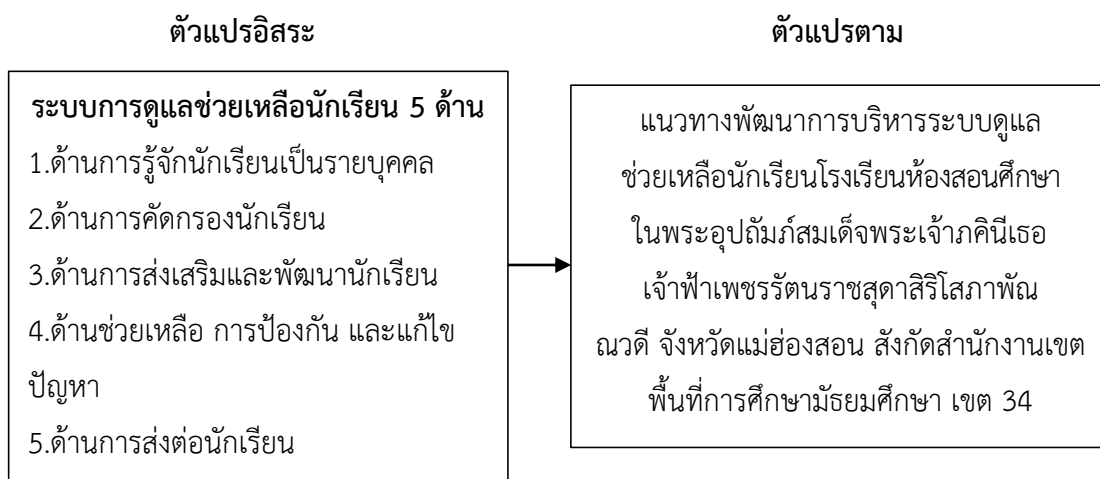
1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ตามกระบวนการในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน 5 ด้านดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านช่วยเหลือการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อนักเรียน

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูล เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนศึกษานิเทศก์จำนวน 12 คน

3. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูปีการศึกษา 2562 โรงเรียนห้องสอนศึกษา
ในพระอุปถัมภ์ฯ จำนวน 80 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหา
การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ โดยแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ตอนที่1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ
(Checklist) ตอนที่2 แบบสอบถามสภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนห้อง
สอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตอนที่ 3
สอบถามปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระ
อุปถัมภ์ฯ โดยคำถามมีเนื้อหาครอบคลุมกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5 ขั้นตอนโดยใช้คำถาม แบบกำหนดข้อความตอบให้เลือก (Multiple Choice) โดยมีขั้นตอนการสร้าง
เครื่องมือ ได้แก่ ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารระบบดูแล
ช่วยเหลือนักเรียนเพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามโดยครอบคลุมเนื้อหาและ
วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ สร้างแบบสอบถามและนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์
ที่ปรึกษาพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาดัชนีความสอดคล้อง (Index of
Item-Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ซึ่งเกณฑ์การประเมินความ

สอดคล้อง (Index of item - objective congruence: IOC) ของผู้ทรงคุณวุฒิ นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงด้านเนื้อหาและแก้ไขปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหาร ครู โรงเรียนสบเมยวิทยาคม อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอนซึ่งไม่ใช่ประชากรในการผู้ศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อพิจารณาหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปในการประมวลผล เพื่อหาความเที่ยงแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : pp.202-204) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.840 และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนโดยเริ่มจากนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หาค่าร้อยละของแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ในแต่ละด้านและแต่ละข้อ โดยหาค่าสถิติด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปซึ่งกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2556, หน้า 103) ดังนี้ 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ โดยการวิเคราะห์ความถี่และร้อยละ จากการตอบแบบสอบถามของประชากร จัดอันดับความสำคัญของประเด็นปัญหาต่างๆ ตามค่าความถี่และเลือกปัญหา 3 อันดับแรกเนื้อหา (content Analysis) เพื่อนำมากำหนดเป็นแบบสัมภาษณ์และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้านแนวทางพัฒนาตามกระบวนการศึกษา ในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 หาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

แหล่งข้อมูล ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีความเชี่ยวชาญทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 12 ท่าน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ซึ่งมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงาน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 2 คน ศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ด้านการศึกษามากกว่า 5 ปี หรือมีวุฒิการศึกษาไม่น้อยกว่าปริญญาโทหรือวิทยฐานะชำนาญการพิเศษจำนวน 4 คน ครูทำหน้าที่รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบการณ์ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างที่พัฒนาขึ้นตามกรอบกระบวนการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้จากผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเริ่มจากศึกษาเอกสารงานวิจัย

ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อกำหนดขอบเขตและแนวทางการออกแบบสัมภาษณ์ นำผลการวิจัยที่ได้จากตอนที่1 ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ 3 อันดับแรก มาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้างโดยให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดและขอบเขตการวิจัย เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ เสนอแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะและนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต1 จำนวน 12 คน ด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอน ขอบหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้ศึกษาติดต่อและขอสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง จากการสัมภาษณ์จากสถานที่จริงและการสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีการกำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลและผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียนรายงานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาในเทศก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต1 จำนวน 12คน เกี่ยวกับ แนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
2. ปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ พบว่าปัญหาในแต่ละด้าน โดยจัดลำดับปัญหา 3 อันดับแรกได้ดังนี้ ปัญหาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ไม่มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา ไม่มีการวิเคราะห์ สรุปผลข้อมูลการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนครบทุกคน และไม่มีการใช้

แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) กับนักเรียน ปัญหาด้านการคัดกรองนักเรียน ได้แก่ นักเรียนได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรองไม่ครบทุกคน ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติงานการคัดกรองนักเรียน และไม่มีการกำหนดแนวทางและผู้รับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่จัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหาอย่างเหมาะสม ปัญหาด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน ไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน ไม่มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถ เช่นการแข่งขันกีฬา การแข่งขันทักษะทางวิชาการ และไม่มีการจัดส่งนักเรียนไปฝึกประสบการณ์พื้นฐานด้านอาชีพในหน่วยงานต่างๆตามความเหมาะสมและความสนใจของนักเรียน ปัญหาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ไม่มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านจริยธรรมที่พึงามแก่นักเรียน ไม่มีการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นรายกรณี และไม่มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ความเข้าใจและความตระหนักเกี่ยวกับทักษะชีวิต ปัญหาด้านการส่งต่อ ไม่มีการประชุมครูร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก ไม่มีการประสานกับผู้ปกครองนักเรียนก่อนการส่งต่อภายนอก และไม่มีการจัดระบบ ขั้นตอนการส่งต่อทั้งการส่งต่อภายในและการส่งต่อภายนอกอย่างชัดเจน

3. แนวทางทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ พบว่ามีแนวทางการพัฒนา 5 ด้านดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรดำเนินการติดตามนักเรียนเป็น รายกรณีจากการส่งต่อข้อมูลมาจากครูที่ปรึกษา ควรบันทึกการติดตามอย่างต่อเนื่องและรายงาน ผลการดำเนินการต่อผู้เกี่ยวข้องหากเป็นกรณีที่ต้องได้รับการรักษาโรงเรียนดำเนินการส่งต่อภายนอก และควรมีการประเมินติดตามและนิเทศจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนที่ตรงกัน ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดกรองหรือการแบ่งกลุ่มนักเรียน และควรจัดทำคู่มือด้านการคัดกรองนักเรียน รายบุคคลอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบที่แน่ชัด ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมตามความสนใจ ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ประจำทุกสัปดาห์ควรมีการร่วมมือจากหน่วยงานภายนอกในการป้องกันปัญหา และควรมีการทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในการแก้ปัญหา ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรวางแผนโครงสร้างและกำหนดการในการส่งต่อ ทั้งภายในและภายนอกให้ชัดเจน ควรประชุมวางแผนในเรื่องของการดำเนินการกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้ดูแลระบบช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา จิตแพทย์ สาธารณสุข ตำรวจ ฯลฯ เพื่อให้มีความรู้และแนวปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและให้ผู้ปกครอง

ได้ทราบข้อมูลนักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหาเพื่อขอความร่วมมือจากผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

ผลการวิจัย เรื่องแนวทางพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ผู้บริหารได้มอบหมายหน้าที่ให้ครูปฏิบัติงานหลักคือ ประการแรกให้สอนหนังสือถ่ายทอดความรู้ด้านวิชาการให้กับนักเรียน ประการที่สองให้มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแต่งตั้งให้เป็นครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน มีงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควบคุม ดูแล กำกับ ติดตาม และประเมินผลงานการดำเนินงานของครูที่ปรึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ เป็นประเภทโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนมีการมอบหมายเรื่องการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครูที่ปรึกษาทุกคน ดังนั้นบทบาทของครูที่ปรึกษาจึงมีหน้าที่ทั้งจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความรู้และมีความประพฤติที่ดีดังที่ได้กล่าวไว้ อีกทั้งทางโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ได้ปฏิบัติตามนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 34 ที่ให้โรงเรียนในเขตพื้นที่น่านโยบายการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปปฏิบัติรวมทั้งมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องจึงทำให้ปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ฯ อยู่ในระดับปานกลางซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับการศึกษาของกิมรตา มาฤชี (2555 : 88-91) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 18 พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการประชุมครูที่ปรึกษาเกี่ยวกับด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ภาระงานที่นอกเหนือจากหน้าที่หลักทำให้ครูไม่มีเวลาในการทำความรู้จักกับนักเรียนและผู้ปกครอง ส่งผลให้ครูที่ปรึกษาบางส่วนขาดข้อมูลที่แท้จริง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560:55-54) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าสภาพปัจจุบันระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพราะการดำเนินงานตามระบบ

ช่วยเหลือนักเรียนนั้นมีความจำเป็น การขั้นตอนที่ต้องเตรียมเอกสารต่างๆ เป็นจำนวนมากในแต่ละขั้นตอน ทำให้เพิ่มภาระครูที่นอกเหนือจากการสอน ส่งผลให้เวลาในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำได้น้อยขาดการให้ข้อมูลจากผู้ปกครองที่ชัดเจน จึงทำให้ครูที่ปรึกษาได้ข้อมูลที่ไม่ครบสมบูรณ์

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการจัดทำแผนปฏิบัติการคัดกรองนักเรียน การกำหนดหลักเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน 3 กลุ่ม คือกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ไม่มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อส่งต่อสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ทำให้ไม่สามารถคัดกรองนักเรียนได้ครบทุกคน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของภิมรดา มาฤช (2555:88-91) ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาที่ 18 พบว่า ด้านการคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนพนัสพิทยาคาร ครูที่ปรึกษาไม่มีส่วนร่วมในการจัดทำเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน ผู้ปกครองบางส่วนไม่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลนักเรียน ส่งผลให้การจัดกลุ่มนักเรียนไม่เป็นระบบ ไม่สามารถแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ธวัชชัย กุ่มแสน (2556:80-82) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่าสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากครูไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม/ชมรม

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและผู้ปกครองในการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาของนักเรียนในทุกภาค สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวรารุณี เหล่าจินดา (2559:118-120) ศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่าสภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากขาดสัมพันธภาพระหว่างครูที่ปรึกษากับนักเรียน ขาดการร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาของนักเรียน

5) ด้านการส่งต่อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ขาดการประชุมครู คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการส่งต่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธวัชชัย กุ่มแสน

(2556:80-82) ศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ไม่มีการประชุมวางแผนกำหนดหลักเกณฑ์ขั้นตอนการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน ส่งผลให้ผู้ปกครองขาดความเชื่อมั่นและการประสานงานในการส่งต่อนักเรียนกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องมีปัญหาในการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

2. ปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ผลการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา สอดคล้องกับผลการวิจัยของวรรณ หอมทิพย์ (2560 : ง) ที่ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี แล้วพบว่ามีความรู้ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไม่มีการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี (Case study) ทุกครั้งที่พบนักเรียนมีปัญหา

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ มีนักเรียนที่ได้รับการวิเคราะห์ข้อมูลรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อการคัดกรองไม่ครบทุกคน สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภรณ์ บุตรพรม (2560: 51-54) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แล้วพบว่า ไม่มีการประชุมครูเพื่อกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนที่เป็นระเบียบแบบแผนที่ชัดเจน ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำเกณฑ์ และตัวชี้วัดการคัดกรองนักเรียนที่ถูกต้อง โรงเรียนเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนไว้ที่ครูที่ปรึกษาและครูที่ปรึกษาขาดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทำให้ส่งผลกระทบต่อด้านการคัดกรองนักเรียน และปัญหาด้านการส่งต่อนอกลักษณะเดียวกัน

3) ด้านการจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน พบว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการสำรวจความต้องการของนักเรียนก่อนจัดตั้งชมรม/กลุ่ม หรือการจัดกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรรณ เชิดชู (2557: 75-79) ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าวนิเทศวิทยา อำเภอพร้าวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีความรู้ด้านการจัดกิจกรรมตามความสนใจและความต้องการของนักเรียนไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ครูที่ปรึกษา มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมที่จำกัด

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน พบว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการจัดค่ายคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านจริยธรรมที่พึงประสงค์แก่นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของนุชรี ผึ้งคุ้ม (2560 : 49-71) ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบ

ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ที่พบว่า สถานศึกษาไม่มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม กิจกรรมขาดความหลากหลาย และกิจกรรมบางกิจกรรมยังขาดการสนับสนุนจากสถานศึกษา

5) ด้านการส่งต่อ พบว่า โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ ไม่มีการประชุมครู ร่วมกันวิเคราะห์และพิจารณาข้อมูลนักเรียนที่มีปัญหาเพื่อการส่งต่อภายนอก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิราภานต์ บุตรพรม (2560: 51-54) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 แล้วพบว่ามีปัญหา ขาดทักษะวิธีการสร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียน ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน ขาดความไว้วางใจใน การเข้ามาปรึกษาหรือทำให้เกิดการไม่ยอมรับความช่วยเหลือจากครูที่ปรึกษา ขาดการประสานงานกับผู้ปกครอง หน่วยงานภายในและภายนอกของโรงเรียนในการช่วยเหลือนักเรียน ลักษณะเดียวกัน

3. แนวทางทางการพัฒนาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ พบว่ามีแนวทางการพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรบันทึกการติดตามอย่างต่อเนื่องและรายงานผลการดำเนินการต่อผู้เกี่ยวข้องหากเป็นกรณีที่ต้องได้รับการรักษาโรงเรียนดำเนินการส่งต่อภายนอก และควรมีการประเมินติดตามและนิเทศจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูที่ปรึกษามีความรู้ความเข้าใจ มีการวางแผนการจัดเก็บข้อมูลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิราภานต์ บุตรพรม (2560: 51-54) ศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าแนวทางการพัฒนาการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาต้องเข้าใจขั้นตอนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการจัดทำข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลของนักเรียนในความปกครองของตนครบทุกคน มีเครื่องมือและระบบการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนที่ทันสมัยสามารถสืบค้นข้อมูลได้ตลอดเวลา มีการปรับปรุงข้อมูลนักเรียนรายบุคคลให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอทุกภาคเรียน

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน โรงเรียนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองนักเรียนที่ตรงกัน ควรมีการประชุมเพื่อกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดกรองหรือการแบ่งกลุ่มนักเรียน และควรจัดทำคู่มือด้านการคัดกรองนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบและมีรูปแบบที่แน่ชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการกำหนดมาตรฐานการคัดกรองนักเรียน มีการยึดหลักเกณฑ์ที่ตรงตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับผลการวิจัยของนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 43) กล่าวว่า แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้นให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษาและยึดถือเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย

ดังนั้นโรงเรียนจึงควรมีการประชุมครูเพื่อพิจารณาเกณฑ์การจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน เพื่อให้มีมาตรฐานหรือแนวทางการคัดกรองนักเรียน

3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน โรงเรียนควรมีการสำรวจความต้องการของนักเรียนในการจัดกิจกรรม เพื่อหาแนวทางร่วมกันในการจัดกิจกรรม ควรจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การส่งเสริมกิจกรรมที่ตรงตามความต้องการของนักเรียนจะทำให้สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้องกับผลการวิจัยของกรูณ เชิดชู (2557:75-79) วิจัยเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ได้วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาด้านการส่งเสริมนักเรียน ดังนี้ ควรปรับแผนให้มีความเหมาะสม สามารถใช้งานได้จริงและต้องปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

4) ด้านการป้องกันและแก้ไข โรงเรียนควรมีการพัฒนาครูให้มีความรู้ มีทักษะและเทคนิคการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูที่ปรึกษามีข้อมูลนักเรียนที่ครบทุกด้าน จึงสามารถวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนุชรี ผึ้งคุ้ม (2560: 49-71) ได้วิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 ได้วิเคราะห์แนวทางการพัฒนา ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเด็กนักเรียน ดังนี้ ควรให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง อย่างทั่วถึง

5) ด้านการส่งต่อ โรงเรียนควรวางโครงสร้างและกำหนดการในการส่งต่อทั้งภายในและภายนอกให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประสานงานและการสร้างความรู้ความเข้าใจมีส่วนช่วยให้เด็กนักเรียนที่มีปัญหาได้รับการแนะนำ การช่วยเหลือได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของโชคชัย อาษาสนา, (2555 : ค - ง) พบว่า แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนของโรงเรียนเหียงพิทยาคม จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 โรงเรียนควรมีการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ดีเป็นระบบ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมคิดร่วมดำเนินการในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนร่วมกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยเรื่องกลยุทธ์ส่งเสริมการคัดกรองนักเรียนในงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนของโรงเรียน
2. ควรมีการวิจัยเรื่องการจัดทำคู่มือด้านการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลในงานระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนของโรงเรียน
3. ควรมีการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนของโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- การุณ เชิดชู. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนพร้าววิทยาคม อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธวัชชัย กุมแสน. (2556). สภาพการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษาโรงเรียนพนมสารคาม “พนมอดุลวิทยา” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม. (2560). ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17.วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ภิรมตา มาฤชี. (2555). สภาพปัญหาและแนวทางการแก้ไขการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูโรงเรียนพนัสพิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โรงเรียนห้องสอนศึกษา ในพระอุปถัมภ์ฯ. (2562). สรุปผลการดำเนินงานฝ่ายกิจการนักเรียน. แม่ฮ่องสอน.
- วรารุติ เหล่าจินดา. (2559). สภาพปัญหาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วรรณนา หอมทิพย์. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิรากานต์ บุตรพรหม. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24.วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.